

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 3CdoGp/2/2018                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 7715203797                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 18.02.2020                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Daniela Sučanská         |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2020:7715203797.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu F. (právny nástupca po S.), proti žalovanej P., o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 7 C 106/2015, o dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Okresného súdu Michalovce z 23. apríla 2018 č. k. 7 C 106/2015-303, takto

### rozhodol:

Uznesenie Okresného súdu Michalovce z 23. apríla 2018 č. k. 7 C 106/2015-303 z r u š u j e a v e c m u vracia na ďalšie konanie.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Michalovce (ďalej len „súd prvej inštancie“) na základe sťažností podaných oboma stranami sporu proti uzneseniu Okresného súdu Michalovce z 10. januára 2018 č. k. 7 C 106/2015-269 vydanému vyšším súdnym úradníkom uznesením z 23. apríla 2018 č. k. 7 C 106/2015-303: 1. sťažnosť žalovanej proti uzneseniu Okresného súdu Michalovce z 10. januára 2018 č. k. 7 C 106/2015-269, ktorým bola žalovaná zaviazaná zaplatiť žalobcovi trovy konania v sume 37 886,46 € a trovy dovolacieho konania v sume 4 211,63 €, zamietol, 2. zmenil uznesenie Okresného súdu Michalovce z 10. januára 2018 č. k. 7 C 106/2015-269 tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi trovy konania pozostávajúce zo sumy 16 596,50 € titulom náhrady súdneho poplatku, zo sumy 92 645,82 € titulom trov právneho zastúpenia žalobcu a zo sumy 12 634,89 € titulom trov právneho zastúpenia žalobcu v dovolacom konaní.

2. Na podnet žalovanej podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len („generálny prokurátor“) v zmysle § 458 Civilného sporového poriadku (ďalej aj len „CSP“) dovolanie generálneho prokurátora (ďalej aj len „dovolanie“), v ktorom uviedol, že uznesením okresného súdu bolo porušené právo žalovanej na spravodlivý súdny proces, pričom potreba zrušiť toto rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty. Generálny prokurátor uviedol, že súd prvej inštancie tým, že žalovanej nedoručil sťažnosť žalobcu proti uzneseniu súdu prvej inštancie z 10. januára 2018 č. k. 7 C 106/2015-269, odňal žalovanej právo na spravodlivý proces. Žalovaná nemala vedomosť o sťažnosti žalobcu, pričom pôvodne priznaná výška trov bola zvýšená zo 42 098,09 € na 121 977,21 € a až po doručení zmeňujúceho uznesenia súdu prvej inštancie sa dozvedela o

niekoľkonásobnom navýšení trov konania žalobcovi, proti ktorému sa už nemohla odvolať. Generálny prokurátor sa z hľadiska prípustnosti dovolania v dovolaní podrobne zaoberal aj otázkou subsidiarity a proporcionality a navrhol napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

3. Žalobca sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

4. Žalovaná v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že sa stotožňuje s dôvodmi uvádzanými generálnym prokurátorom v dovolaní, ako i jeho návrhom na zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci okresnému súdu na ďalšie konanie.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal oprávnený subjekt v zákonom stanovenej lehote (§ 461 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 464 CSP v spojení s § 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie generálneho prokurátora je dôvodné a uznesenie okresného súdu je potrebné zrušiť.

6. Proti právoplatnému rozhodnutiu súdu je prípustné dovolanie generálneho prokurátora, ak to vyžaduje ochrana práv a túto ochranu nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami (§ 458 ods. 1 CSP).

7. Dovolanie generálneho prokurátora je prípustné iba za predpokladu, že právoplatné rozhodnutie súdu porušuje právo na spravodlivý proces alebo trpí vadami, ktoré majú za následok závažné porušenie práva spočívajúce v právnych záveroch, ktoré sú svojvoľné alebo neudržateľné a ak potreba zrušiť rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty (§ 458 ods. 2 CSP).

8. K posúdeniu prípustnosti dovolania generálneho prokurátora je nutné uviesť, že dovolanie generálneho prokurátora podľa Civilného sporového poriadku je subsidiárnym mimoriadnym opravným prostriedkom. Je prípustné iba za predpokladu, že strana nemôže dosiahnuť ochranu práv inými právnymi prostriedkami, najmä inými prípustnými opravnými prostriedkami. Podmienka subsidiarity je splnená, ak podávateľ podnetu nemá k dispozícii iný prostriedok nápravy.

9. Princíp proporcionality, vyjadrený v § 458 ods. 2 C.s.p., vychádza z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Európsky súd pre ľudské práva pripúšťa zásah do konečného súdneho rozhodnutia, ako výnimku zo zásady právnej istoty a zo zásady res iudicata, ak je takýto zásah odôvodnený potrebou nápravy fundamentálnej chyby súdneho rozhodnutia. Inými slovami, zásah (teda zrušenie alebo zmena konečného súdneho rozhodnutia) musí byť legálny (spôsobom ustanoveným zákonom), musí byť legitímny (legimitita je daná potrebou nápravy fundamentálnej chyby) a musí byť proporcionálny.

9.1. Proporcionality musí existovať medzi záujmom na nezmeniteľnosti konečného súdneho rozhodnutia (na jednej strane) a legitímnym cieľom zásahu (na strane druhej). Podľa Európskeho súdu pre ľudské práva odklon od princípu právnej istoty je ospravedlniteľný iba v prípadoch, keď sa vyskytnú okolnosti podstatného a naliehavého charakteru. Právomoc vyšších súdov zrušovať alebo meniť záväzné a vykonateľné súdne rozhodnutia by mala byť vykonávaná na účely nápravy fundamentálnych chýb. Táto právomoc musí byť vykonávaná tak, aby bola v čo najvyššej možnej miere a dodržaná spravodlivá rovnováha medzi záujmami jednotlivca a potrebou zabezpečiť efektívnosť súdneho systému.

9.2. Európsky súd pre ľudské práva chápe pojem „fundamentálna chyba“ pomerne úzko. Musí ísť o pochybenie, ktoré má vplyv na integritu a verejnú reputáciu súdneho procesu. Fundamentálnou chybou nie je nesprávna interpretácia právneho predpisu v prípadoch, kedy na určitú otázku existujú viaceré právne názory. Ak v danom prípade najvyšší súd dovolaniu generálneho prokurátora vyhovie, teda ak dovolaním napadnuté uznesenie zruší, je potrebné, aby vykonal test proporcionality, teda aby bolo z odôvodnenia jeho rozhodnutia zrejmé, že sa touto otázkou zaoberal.

10. Dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade je podmienka subsidiarity a proporcionality splnená, nakoľko opravný prostriedok proti napadnutému rozhodnutiu nie je prípustný a vadu

predmetného uznesenia je v danom prípade potrebné charakterizovať ako „fundamentálnu“ z dôvodu, že rozhodnutím okresného súdu došlo k porušeniu práva žalovanej na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

11. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

12. Podľa § 239 ods. 1 CSP proti uzneseniu súdu prvej inštancie vydanému súdnym úradníkom, ktoré treba doručiť, je prípustná sťažnosť.

13. V danom prípade súd prvej inštancie po právoplatnosti vo veci samej uznesením z 10. januára 2018 č. k. 7 C 106/2015-269 vydaným vyšším súdnym úradníkom rozhodol o povinnosti žalovanej nahradiť trovy konania žalobcovi vo výške 37 886,46 € ako i trovy dovolacieho konania vo výške 4 211,63 €. Uvedené uznesenie napadli sťažnosťami ako žalobca tak i žalovaná. Súd prvej inštancie rozhodujúc o sťažnostiach uznesením z 23. apríla 2018 č. k. 7 C 106/2015-303 sťažnosť žalovanej zamietol a napadnuté uznesenie zmenil tak, že žalovanej uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania pozostávajúce zo sumy 16 596,50 € titulom náhrady súdneho poplatku, zo sumy 92 645,82 € titulom trov právneho zastúpenia žalobcu a zo sumy 12 634,89 € titulom trov právneho zastúpenia žalobcu v dovolacom konaní, s poučením, že proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

14. Generálny prokurátor namietal, že žalovaná sa o sťažnosti podanej žalobcom nedozvedela, pretože jej sťažnosť nebola predložená na vedomie a o niekoľkonásobnom prevýšení trov konania žalobcovi sa tak dozvedeli až po doručení predmetného uznesenia.

15. Z obsahu spisu dovolací súd zistil, že žalobca proti uzneseniu súdu prvej inštancie z 10. januára 2018 č. k. 7 C 106/2015-269 podal osobne na súde prvej inštancie 22. februára 2018 sťažnosť (č. l. 277 spisu), ktorú súd prvej inštancie nedoručoval žalovanej na vyjadrenie.

16. Dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že právo strán sporu na doručenie procesných podaní ostatných strán sporu treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Nedoručenie vyjadrenia strany sporu druhej strane sporu vytvára stav nerovnosti strán pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní, ako súčasti práva na spravodlivý proces [mutatis mutandis I. ÚS 2/05, I. ÚS 100/04, I. ÚS 335/06; rovnako tak rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Trančíková proti Slovenskej republike z 13. januára 2015 (sťažnosť č. 17127/12)].

17. Postup súdu prvej inštancie po podaní sťažnosti zákon výslovne neustanovuje. Zo základných princípov Civilného sporového poriadku, a to z článku 6 a z článku 9, vyplýva procedurálna rovnosť, teda tzv. rovnosť zbraní spočívajúca v rovnakej miere možnosti oboch strán v konradiktórnom spore uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany a rovnako tak právo oboznámiť sa, okrem iného s návrhmi svojho procesného protivníka a vyjadriť k nim svoje stanovisko. Z uvedeného tak vyplýva, že sudca (poverený vyšší súdny úradník, ktorý rozhodnutie vydal) musí doručiť sťažnosť na vyjadrenie protistrane a v súlade s článkom 10 CSP určiť lehotu na vyjadrenie sa k sťažnosti (Komentár, str. 879).

18. V zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd jednou zo všeobecných záruk spravodlivého prejednávania vecí pred súdom je zásada „rovnosti zbraní“. Tento princíp je jeden zo znakov širšieho konceptu spravodlivého súdneho konania a vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť jej protistrane. Súd prvej inštancie teda tým, že nedoručil sťažnosť žalobcu podanú proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie žalovanej, porušil právo na spravodlivý súdny proces.

19. Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd zrušil uznesenie okresného súdu podľa ustanovení § 464

CSP a § 449 ods. 1 CSP.

20. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 464 CSP v spojení s § 453 ods. 3 CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

**Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.